

De un timp încôce *pressa guvernamentală bulgărescă* agitază mereu în contra României, mai ales din cauza Dobrogei, unde de mult se face propagandă bulgară irredentistă între locuitorii bulgari. Cu drept cuvânt și-au pus deci omenii politici din România întrebarea, că ore ce scop se aibă această agitația și cine se fiă adevăratul ei urzitor? Ministrul președinte bulgar Stoilow a făcut înaintea cu câte-va săptămâni unele declarațiuni reprezentantului României la Sofia, d-lui Ghica Bragadiru, prin care s'a încercat să scuze atitudinea *presselor bulgare* și să asigure, că guvernul bulgar are cele mai bune și pacifice intențiuni față cu România. De-atunci încôce însă din nou au început atacurile contra României și încă tocmai în *pressa oficială bulgară*. Să vede deci, că e la mijloc un plan ascuns, care poate să răsuflă mai târziu.

Nu trebuie să uităm, că aprôpe de doi ani încôce Bulgaria face politică cam după cum doresc cei din Petersburg. Se dice chiar, că prințul Ferdinand a ajuns a fi chiar o uneltă orbă a Rusiei și că în Sofia nu se face nici un pas în politica esternă fără ca mai întâiu să vină un ordin din Petersburg.

Pôte să nu fi ajuns lucrurile tocmai așa departe, cu tôte acestea nu suferă îndoială, că Bulgaria stă astăzi sub înriurința Rusiei. Bulgaria ca și Serbia și ca și România se pregătesc pentru ori-ce eventualitate. Luptele între Greci și Turci pot izbucni dintr'o și într'alta și astfel țările din Peninsula balcanică trebuie să fiă gata pentru cazul unei conflagrațiuni generale în Orient. Unii cred, că s'au făcut la îndemnul Rusiei încercări de alianță între statele slave balcanice, Bulgaria, Serbia și Muntenegru, pentru ca aflând răsunet războiului greco-turcesc în Macedonia și Albania, trupele muntenegrene, bulgare și sârbesci să impedeze pe Austro-Ungaria de a ocupa vre-o parte din teritoriile resculate, în Albania și Macedonia. În a doua linie ar fi îndreptată o astfel de confederație și în contra României, într'u cât acesta merge cu puterile triplei-alianțe. Dér aceste sunt numai combinații, cari de-ocamdată sunt înlăturate prin declarațiile, ce le făcură guvernele din Sofia și Belgrad, că nutresc cele mai pacifice intențiuni față cu Turcia și cu mersul lucrurilor în Orient.

Incurcăturile în Orient.

În cercurile eteriștilor din Atena se vorbește că decă până la Buna-Vestire (25 Martie) nu va fi rezolvată cauza Cratei, în aceea și va izbucni războiul în Tesalia. Numirea principelui moștenitor Constantin ca șef-comandant al armatei din Tesalia e un semn, că armata nu se va reîntorci îndărăt, fără a-și lua botelul de sânge.

Correspondentul ziarului „Berliner Tageblatt“ din Constantinopol se miră că *Turcia* mai e numărată între puterile mari, de vreme ce ea nu pôte să ridice, în cas de război, mai mult de trei sute mii de omeni, lucru pe care pôte să-l facă și un stat mic. Se spune că la granița Macedoniei Turcii au 150 de batalioane, însă aceste batalioane, în loc să aibă câte 1000 de omeni ca de regulă, nu au decât câte 400 până la 450 de omeni, ér cele din Siria nu numără decât câte 200 până la 250 de omeni.

Comandantul turcesc, din Preveza a dislocat pe tóți creștinii de acolo și i-a încuarterat pe marginea oetății, în casele Turcilor, ér pe Turci i-a încuarterat în casele creștinilor. Aceasta pentru a nu se face bombardarea. Prevedei din partea flotei elene sciind că flota elenă nu va trage glônțe în Greci. Comandantul flotei elene a inviat pe Turci a-și retrage trupele concentrate în Preveza în zilele trecute, de ore-ce acesta e conștient de tractatul din Berlin, dându-le termen de 24 ore. Turcii însă au răspuns șiretenia mai sus descrisă.

Din Atena se scrie următoarele: Scirile ce ni le aduc Macedonenii auți și refugiați în Atena ne vestesc aceeași stare ca și în Grecia. Tóți sunt înarmați până în dinți și așteptă momentul ca într'o parte să izbucnescă focul spre a se lăți în Balcani. Telegrama sosită adî din Belgrad prin care se confirmă scirea că guvernul Serbiei a chemat *rezervele sub arme*, precum și cumpărarea a 18,000 de cai, a făcut cea mai bună impresiune, de și e comentată scirea cu adausul, că Serbia ar face acestea din îndemnul Rusiei contra Greciei. Nu se pôte presupune ca poporul sârb să fiă în stare a se alătura la turci contra Greciei creștine, cu atât mai mult cu cât la noi în statele cele mici, voința poporului nu este supusă necondiționat regenților.

Trupele rusești în Basarabia. Informații pozitive pe care le primește „Timpul“ din Basarabia desmint scirile răspândite de unele diere în privința concentrării unor masse de cavaleriă rusească în Basarabia. Afară de cordonul obișnuit de-alungul graniței nu sunt concentrate în Basarabia, decât câte-va regimente de Cazaci. Din

contra se anunță o mișcare însemnată de trupe rusești spre Caucaș și spre Odessa.

Bulgarii și fortificațiile. S'anunță că guvernul din Sofia dă mare grijă fortificațiilor din țără. Ministrul de războiu li inspectează. Se mai dice că arhitecții ruși ar fi început să construescă întărituri la Șipia și alte puncte strategice din Bulgaria.

Sciri autentice sosite din Ostrov anunță, că ministrul de războiu al Bulgariei asistat de mai mulți ofițeri de stat major, se află de câte-va zile la Silistria, unde studiază cestiunea întăririi însemnatelor pozițiuni strategice din împrejurimile Silistriei. Se scie că *tratatul din Berlin oprește ridicarea de fortificații* pe ambele maluri ale Dunărei.

Congregațiunea

Comitatului Hunedóra, ținută în Deva la 30 Martie n.

Despre decurgerea acestei congregațiuni am publicat erii și vom continua a publica în săptămâna viitoare un raport amănunțit, care cuprinde multe puncte forte de interes pentru noi. Din acest raport lăsăm să urmeze pentru cetitorii numerilor de Duminecă ai diarului nostru următoarea parte:

Deva, 31 Martie 1897.

La punctul 17 al ordinii de zi a fost să se alegă un pretor. S'a ales d-l Valeriu Candrea, până acum practicant administrativ și pretor titular.

La punctul 24 și-a făcut darea de seama comisiunea emisă pentru arangisarea aerbarilor millenare. Se propune să se ia spre scire raportul, să se dea absolutoriu și să se voteze mulțumită comisiunii respective.

Membrul Fr. Hosszu-Longin protestează contra mulțumirii. Majoritatea însă primește propunerea făcută.

S'a desbătut apoi apelațiunea membrului Vasile Dămian contra alegerii de primar comunal în Brad. În această comună mare, unde Români sunt în majoritate și au o inteligență numărôsă, fiind acolo un gimnasiu românesc greco-oriental, apoi banca „Crisana“, — s'a ales cu „aclamație“ de primar comunal un Krasznay Béla. Acest „vrednic“ om, frate cu d-l fisolgabirău cercual Krasznay Olivér, a fost mai înainte oeva dirigetoraș pe la cărțile funduare, dér a fost dat afară de-acolo din pricină, că n'a fost harnic să-și pôrtă slujba. Totuși la'u miluit cu un ajutor de grație de 200 fl. pe an.

Și acest om, care nu a fost harnic să slujescă la cărțile fundare, a fost făcut *tutor public de cere cu venit de vre-o 1200 fl.* peste ajutorul de grație, ce continuă a-l primi și mai departe, — și ca tutor public

de cere are a se îngriji de interesele minorilor din 44 de comune!

Acuma vin Brădenii și-l mai „aclamă“ și de primar comunal. Alegerea, mulțumită lipsei de ori-ce rutină și curagiu din partea Românilor, s'a făcut în regulă; și deși au fost doi candidați, un Român și Ungurul sus lăudat, Români necerând votare la alegere — lucru constatat protocolar — și părându-i-se d-lui fisolgabirău, că opinia publică și generală este pe lângă dragul de Béla, o declarat pe frate-său de ales „unanim“.

Contra acestei alegeri „unanime“ a făcut recurs d-l protopop V. Demian cu 102 de soți. În recurs s'a arătat, cum a fost lăpădat dela cărțile funduare d-l Krasznay Béla, că e deja tutor public și ca atare având să călătorescă des prin cele 44 de comune, nu pôte să fie și primar comunal, fiind-că acest oficiu reclamă să fiă în continuu la postul său, — e vorba deci de *incompatibilitate*. În recurs se mai arată, că omul este un bețiv ordinar, fără maniere, și în fine un om, în care nu-ți poți pune încrederea.

Contra acestui recurs s'a dat din partea Ungurimei din Brad rugare, ca să se respingă și alegerea, ca fiind făcută în regulă, să se întărească. Și această rugare a Ungurilor *pôrta iscăliturile întregii „inteligente“ române din Brad, în frunte cu profesorii dela gimnasiu, subalternii recurentului V. Demian!*

Se scie, că dășii nu-s înșuflețiți de învingerea lui Krasznay, nici nu s'au imbiat cu subscrierile, dér prezentându-li-se rugarea, n'au avut curagiul să deueze iscălitura!

Pentru ce? Pentru-că ginerile unuia are un văr, care dintr'o întreprindere are dela stat folos de vre-o 200 fl.; éră soorul astuia are o casă dată în arândă ca căciună, și decă el nu se pôrtă „patriotic“, cum le place Ungurilor, se închide căciunuma și soorul nu capătă arândă. — Va să dice, interese private neînsemnat de mic înduplecă pe omeni să lucre contra convingerii lor mai bune și să jertfescă cu totul ori-ce interese mari naționale!

Tristă aparițiune a timpului nostru! Având alegerea un astfel de razim puternic, se înțelege, că comisiunea permanentă a propus respingerea apelațiunii, și întărirea alegerii.

D-l V. Demian și-a sprijinit și cu grai viu apelațiunea, insistând mai mult asupra incompatibilității, și a fost sprijinit și de membrul Fr. Hosszu-Longin.

Viceșpanul negă, că ar obveni cas de incompatibilitate, deorece tutoratul public nu este numărat în lege ca incompatibil cu vre-o funcțiune administrativă; n'are însă nimic contra, să nu se hotărăscă acuma, oi să se trimită actele la ministru, ca el să declare, decă este său nu cas de incompatibilitate.

soliile lui, aducându-ne sciri, ca și diarele cotidiene, și pe care cu ochii obidați le ascultam:

Cucule de unde vii?
Dela nisce vii pustii!
Da de mândra ce mai scii?
Soiu bine că-i sănătôsă
Șede la masă și côsă
Nu sciu côsă ori descôsă
Fără tot lacrimi își varsă,
De-i iasă fântână în casă.
Fântână cu trei isvôră,
Cin' va bea din ea să môră.
Dér de a fi iubitul său
Să-l ferescă Dumneșeu!

Cu începerea de pe la Sân-Petru, concertele își strămutau sediul pe poenile și poenițele munților, Geamăna, Negrilésa și ale bătrânului Meterc, cu deosebire numai că în locul artiștilor de mai nainte, alții se iveau pe scenă.

În locul mirlei era frumoșa păcurărită cu flori în cosită, albă-ru-menă ca și crinul și în locul sturzului, era dragălașul copilaș de munte cu obrazul ca bujorul și cari

păscând turmele, cântau de răsunau pădurile....

Cine n'are dor pe vale
Nu scii luna când răsare,
Și nôptea cât e de mare.
Cine n'are dor pe luncă
Nu scii luna când se culcă
Și nôptea cât e de lungă.
De-ar fi lună de cu sêră
M'ași duce cu badea în țără.
Luna însă-i mai târziu
Nu pot merge și să viu.

Afară de acestea mai aveam și o altă plăcere deosebită și anume aceea să privesc din grădină la Moti, cari veneau cu plutele de pe ape în sus spre a le pluti pe ape în jos la Turda.

Doina-doiniță muntenescă e tot așa de melodiôsă ca și cea oltenescă; în doina-doiniță își află Românul mângăierea și speranța, în ea își exprimă bucuria și întristarea. De aceea când din depărtare auđiam sunând și răsunând Doina munteanului, presimțiam apropierea plutașilor, cari horeau din gură, său cân-

tau din frunză, încât își pătrundea inima ca o săgătă durerôsă, așa că chiar și Arieșul părea că curge mai lin ca să-i pôta asculta.

Popasul plutașilor era lângă grădina noastră; aici întempinau o mare piedecă în plutirea lor pe apă; se afla acolo un *gat* (izitură) de-o înălțime de mai mulți metri și care mâna albia pe iazul, care conducea apa la uzinele minelor de aur din Ofenbaia.

Priveam uimit cum cărmuitorul se lasă din înălțime cu pluta sa drept în fundul veltôrei, în care cu-fundându-se nu se mai vedea și după câte-va secunde éră eșia la suprafața apei.

Tot la acest *gat*, am învățat în mod narativ cronica evenimentelor revoluțiunei din 1848—1849.

Bătrânul pescar *Dia*, cu care petreceam tótă ziua și căruia în fiă-care diminătă îi duceam tăbac de câte doi crițari căpetați dela mama mea, său soru-mea, imi povestea o mulțime de întâmplări din

acei ani și mai ales imi spunea cum s'a bătut la Meseș, la Fântânele și în alte locuri cu honghezii și kenteșii lui Korșutz.

Acestea impresiuni dobândite în tinerețe, mi-au sădit adânc în inimă dulcele ideal și visătorele *ilusiuni* privitoare la neamul meu!

Ah ideal și ilusiuni! mărețe cuvinte și nobile simțiri.

Fecióra fără *ilusiuni* devine o femeia pierdută.

Junele fără ideal, ori câtă carte ar scii, ori câte limbă ar vorbi, pentru viața publică-politică, el nu e decât o *burtă verde*, e sclavul altuia și sclavul pântecelui său. Trăește ca se consume fără să producă.

Mugur-mugurel.

Poporele vechimei.

Tablouri istorice, prelucrate din germ. de A. B. *Babyloneni și Assirieni.*

1. ȚĂRA ȘI ORAȘELE DE CĂPETENIE. Între cursul de mijloc al râurilor Eufrat și Tigris se află țara Mesopota-

La acesta membrul *Francisc Hosszu-Longin* dăse, că nu este lipsă să cerem minte și învățatură dela nici un ministru, cum este a se înțelege §-ul 75 al articolului de lege XXII din 1886. care dăce: „nu se pot alege antiști (primari) comunali: preotul, învățătorul, oficiul și directorii de stat și comitatens, chiar și dacă au drept de alegere în comună”; — căci — dăce d-l Fr. Hosszu-Longin, — tutorul public de cerc este organ subaltern al sedrii orfanale comitatense, este d-er oficial comitatens, deci incompatibilitatea este evidentă.

Congregația încă a fost de părerea, că nu are lipsă de mintea ministrului și în deplin acord cu modul de a vedea al cercurilor mai înalte politice — a întărit, alegerea!

După acestea s'a suspendat ședința până după amiază la 3 ore, când erăși s'a continuat.

Școla „millenară” din Bran și catechisarea ei.

Am publicat în numerii de eri și alaltăeri ai „Gazetei Transilvaniei” o corespondență, în care se fac unele constatări cât se poate de triste asupra uneltirilor, ce se urzesc printre Români din Bran cu școlă „millenară” ungurescă, — uneltiri, în serviciul cărora s'a pus chiar și un preot român!

Branul constă din 13 comune de munte curat românesce aflatore la granița României; numără vre-o de ce mii de suflete, între care nu se află alți străini, decât 1—2 cărciumari sași și o mână de amployați unguri aplicați la oficiul vamal, un fisolgăbiru, un silvicultor, mai un gendarm, un finanț și d-er încă 1—2 de aceștia.

Și cu toate astea, statul a înființat în toamna trecută o școlă ungurescă de stat în Bran întru pomenirea mileniului! Cum și pentru cine s'a înființat această școlă? — La întrebarea asta răspunde corespondentul nostru arătând, că școlă nu s'a făcut atât pentru Unguri, cât mai mult pentru *maghiarisarea Românilor*. Înființarea ei a ceru'to silvicultorul unguur din Bran *Hajdu*, un șovinist scârbos, care astă-vară înainte de-a pleca la Pesta pentru a cere înființarea școlii unguresce, s'a abătut pe la preotul român *George Enescu* din Moeciul inferior și a ținut cu el un *sfat*, seu mai bine d-er a făcut împreună un *terg*. După cum se vede din descoperirile corespondentului nostru, preotul român a promis Un-

gurului *Hajdu*, că va face pe copiii din parochia sa să m-ergă la școlă ungurescă, ér *Hajdu* i-a promis, că-i va mijloci pentru asta o simbră de-o 100 fl. la an, făcând să fiă numit catechet la acea școlă.

Étă așa lucrăză adversarii noștri chiar prin ajutorul unor omeni slabî din mijlocul nostru! Astădî în Bran este o școlă ungurescă de stat și cine o cercetăză? — Dintre Români numai 12 copii mai mărișori din Moeciul inferior, *parochia părintelui Enescu*, cari toți au mers la școlă ungurescă în locul școlii capitale românesce, ér părintele Enescu este numit catechet la acea școlă și trage simbră de 100 de arginți la an! Întrebat fiind Ungurul *Hajdu* și învățătorul maghiar, cum de a ajuns tocmai Enescu catechet la școlă ungurescă, — aceștia au răspuns, că „la școlă lor numai acela dintre preoții din Bran va funcționa ca catechet, care va prezenta mai mulți copii din parochia sa pentru înscriere la școlă ungurescă!”

După aceste constatări, étă cum încheiă corespondentul nostru:

Cine ar mai pute să cređă, că întreg înțelesul răspunsului dat de cei doi patrioți nu a fost mai dinainte cunoscut părintelui G. Enescu, care apoi din vreme și la vreme s'a și știut întocmi lui? Cine ar pute să nu vadă, că sfătuirea din vară, ținută în casa părintelui Enescu, imediat înainte de plecarea d-lui *Hajdu* la Pesta, a avut de obiect înființarea școlii „millenare” și în legătură și catechisarea ei??!

Va fi știut d-l *Hajdu*, seu p-ote numai s'a temut, că guvernul de ađi, ori cât de zelos și milostiv în afaceri de acestea, totuși nu s'ar fi învoit de-a jertfi toate câte ađi se recer pentru înființarea și susținerea unei școle, numai pentru cei 20—25 de copii neromâni, oăți sunt în Bran. De aceea, ca om de bună sémă mai prevădător decât părintele nostru, a voit mai dinainte să se asigure și de alt număr de copii, ca așa nedesmișit să p-otă raporta domnilor de sus, cum-că un număr așa și așa de mare de copii insetăză prin Bran — după școlă ungurescă!!! Acastă asigurare a căutat-o și a primit-o mai ușor și mai ieftin de la parochia din Moeciul inferior G. Enescu, căruia ca răsplătă 'i s'a și dat apoi catechisarea!

După toate astea, nouă ni-se prezintă totă cestiunea la o potență îndoit și întreit de negră și de mohorită pentru părintele nostru! Căci nu mai avem în față pe sfinția sa numai ca *catichet*, îndulcit cu 100 fl. la an, ci îl avem ca *direct conlucrător și sprijinitor* la înființarea școlii „millenare”, care lucru înainte „patrioților” se ridică

ađi la un preț cu mult mai mare, — ca vre-o decorațiune, bunăoră!

D-er e trist cazul acesta! Trist și rușinos e el întâiu și întâiu pentru Bran; revoltător și scandalisator este apoi pentru toți ceilalți Români, a căror precară stare și strimtorată pozițiune din această a lor patriă, astădî nu mai are lipsă, ca s'o descriu și eu aici. Nu a vedut părintele G. Enescu, nu a cunoscut, ce mare păcat comite! Séu dăce chiar a vedut, prin spațiul de tot îngust, ce 'i-l'a mai lăsat *lăcomia*, 'i s'a părut ore, că e de tot mic păcatul sfinției sale? D-er eu îi d-ic: că-i mare, că este desastroos, dăce nu el chiar în sine, ca și păcatul strămoșesc, apoi în urmările-i funeste, ce va trage după sine.

Și se va simți urmarea; mai întâiu o va simți însă-și școlă centrală română, carea l'a adăpostit și pe d-ensul, mai întâiu ca elev, apoi doi ani chiar ca învățător. Căci cum va mai da înainte numita școlă română, când elevii ești din școlile singuraticelor parochii și destinați a-i umple salele, vor intra pe viitor în școlă de-alături ungurescă?! Pentru-că, bine 'nțeles, nu pot eu să garantez că: pilda josnică a părintelui Enescu nu o va încerca și altul mănepoimane, mai ales că, din răspunsul celor doi conducători ai școlii „millenare” s'a vedut și se cun-șce bine, care este scopul existenței ei în Bran și ce cursă ispititoare e catechisarea din numita școlă.

Éră atunci școlă română capitală, mândră și frumoasă, încă la anul 1860/1 întemeiată, cu jertfe și osteneți, care a dat pe fiă-care an un frumos contingent de elevi la școlile gimnasiale și reale din Brașov, spre mahnirea tuturor întemeiatorilor ei și a fiilor ești din ea, — ađi bărbați învățați și cu pozițiuni de toate categoriile, — va trebui închisă, lăsând loc de tot liber pentru creșterea și propășirea școlii „millenare”, spre și mai mare glorie și îngâmfare a „patriotului” *Hajdu* și spre rușinea și hula preotului român G. Enescu.

Acesta e cazul cu școlă „millenară” din Bran și catechisarea ei, restând acum, ca autoritățile superioare bisericesci încă să se informeze, întră cât adecă cu a lor șcire și îngăduire a putut un preot subordonat acelor autorități să comită pasul descris aci.

De încheiere și, în închiderea unei eventuale scuse seu pretext de acuză din partea p-ăr. G. Enescu, trebuie să amintesc încă: că și în Zărnești există școlă ungurescă, de când adecă cu fabricile de-acolo și calea ferată, în această comună asemenea curat românescă, încă „nu mai poți străbate de atâta străinătate”, — d-er departe dela vre-un preot al numitei comune chiar și numai ideea, de a conduce copii români în școlă străină, pentru ca astfel să ajungă catechet!!

X.

SCIRILE ȚILEI.

— 22 Martie.

La conferența publică de mâne, ce se va ține în sala festivă a gimnasiunii române din loc, va vorbi d-l profesor *Iordan Popovici* despre *electricitate și aplicațiunile ei*. Se vor face cu această ocaziune mai multe *esperimente*, care de bună sémă vor interesa publicul. Conferența se va începe tot la 4 ore p. m., ca și mai înainte. Intrarea 20 cr.

Coroțele pe cocișugul lui Al. Lahovari. Cetim în „Timpul” de eri séră: Printre mulțimea enormă de coroțe depuse pe cocișugul mult regretatului Al. Lahovari, am omis să amintim și coroța depusă după inițiativa d-lor I. Tețu, comerciant și G. Pitiș profesor, de oătră societatea „Carpații” din Bucuresci. Cu această ocaziune ținem să mai spunem, că coroța depusă de Ardelenii din capitală, cu: „Ardelenii recunoscători, lui Al. Lahovari”, a fost urmată în maiestosele cortegiu de d-nii *Simeon Popescu*, protopresbiter și profesor, Al. *Bosocanu*, farmacist, și D. Z. *Furmică*, comerciant.

Un învățător catolic ca conducător de matricule. Cu ocaziunea introducerii legilor politice-bisericesci, corul episcopilor catolici opriseră pe învățătorii școlilor confessionale catolice de-a ocupa posturile de conducători ai matriculelor de stat. Foile jidano-„liberale” aduc acum cu multă bucurie un caz, pentru de-a dovedi, că acest ordin al episcopilor încep a nu fi respectat d'n partea dascălilor catolici. Tocmai în Strigoniu, locul de rezidență al primatului catolic, s'a aflat primul învățător catolic, care a primit a fi numit conducător al matriculelor de stat. Acest învățător, care este tot-odată și cantor, se numește — *Weiss Adolf*. Partea caracteristică a lucrului este, că asemenea acte de nesupunere față de mai mari sunt luate din partea presei unguresce și chiar și a autorităților statului în nume de laudă și puse chiar ca exemple de imitat. Astfel se propagă la noi în mod sistematic auarhismul și demoralizarea!

Inspecția regală. „Mont. Ot.” anunță, că în 19 Martie dim. M. S. Regele Carol însoțit de adjutantul de serviciu, a mers la ministerul de resbel pentru a inspecta marele stat major al armatei, precum și celelalte direcțiuni din minister. La sosire, Suveranul a fost întâmpinat de d-nii generali de divizie: A. Berendei, ministru de resbel; C. Barozzi, șeful marelui stat-major al armatei, și M. Vlădescu, șeful casei militare a Majestății Sale, precum și de d. colonel *Tătărescu*, secretarul general a ministerului de resbel. D. general C. Barozzi a dat raportul, și a condus pe Majestatea Sa în biuroul seu, unde a prezentat Majestății Sale pe toți domnii ofițeri de stat-major prezenți. D'aci Majestatea Sa a tre-

miei; spre ost dela acesta se afla Assyria cu capitala *Ninive*, lângă Tigris; spre sud dela aceste două se află *Babylonia* cu capitala *Babylon*, lângă Eufurat. Înființatorul acestei cetăți, care astădî formăză trei munți uriași de ruine în mijlocul pustiei, se dăce, că ar fi fost vestitul v-ător *Nimrod*. *Babylonul* se afla pe ambii țermuri ai râului Eufurat, cari erau împreunăți printr'un pod minunat, lung de 1000 m. El avea forma unui patrunghiu uriaș, era încunjurat cu ziduri puternice și avea cu totul 100 de porți, la fiă-care lature câte 25. Stradele lui era drepte și împodobite cu edificii care de care mai frumoase. Zidurile *Babylonului* erau făcute din cărămidă și erau acoperite cu lespeși de petră; ele aveau înălțime de 60 m. erau de 13 m. de gr-ose. Din loc în loc se ridicau turnuri puternice, cu totul în număr de 250. Periferia *Babylonului* era cam de 8 miluri. În mijlocul cetății se afla turnul lui *Bel*, înalt de apr-ope 200 m. În acest turn făceau preoții felurite observări astronomice. De departe se puteau vedea grădile aeriene ale *Semiramidei*. Pe bolte de zid se ridicau mai multe terase. Pământul era așezat pe

lespeși de piatră, pe asfalt și pe table de plumb și era închis cu ziduri de jur împrejur; el avea o grosime așa de mare, încât pe el puteau să crească și să trăiescă și arborii cei mai mari. Pe terasa primă se ridica a doua și apoi a treia. O fântână săritore, care se afla pe terasa cea mai înaltă, imprăștia apa de lipsă pentru întreaga grădină atât de minunată. — În jurul palatelor și al caselor din *Babilon* se aflau grădini, locuri de sémănat și locuri de v-ător. Asemenea *Babylonului* era și cetatea *Ninive*, din care s'au desgropat în timpul din urmă ruinele mai multor palate regesci.

2. RELIGIUNEA. *Chaldeii*, după cum se numia familia domnitore, preoții și apoi toți locuitorii țerilor, despre care am început a povesti, se închinau la s-ore, lună și la stele. Deul s-orelui se numia *Bel* (Baal), al cărui templu era turnul lui *Bel*. Ca deși rădiredi se privia deșița lunei *Milytta*. Cinstirea acestor deși era împreună cu felurite obiceiuri desfrânate.

3. CULTURA. Resturile desgropate din ruinele orașelor *babylonene* și *assyriene* ne arată gradul cel mare de cultură, la

care au ajuns *Chaldeii* încă în timpuri foarte vechi. Clădirile, cu deosebire cele făcute pentru apărarea ținuturilor deschise erau colosale. Ele erau construite din cărămidă legate unele cu altele cu asfalt. Pentru provederea câmpiilor cu apă se făc-ură o mulțime de canale și alte întocmiri escelente. Între deosebitele ramuri de industrie se distingeau cu deosebire țesutul stofelor și col-orea cu purpură. Comerțul purtat atât cu corăbii, cât și cu caravane era de asemenea foarte însemnat. Între științe înflorau cu deosebire *Astronomia*, care însă cu timpul decăd-ură în *Astrologie* seu cetirea stelelor. În ruinele desgropate se găsesc felurite inscripțiuni cu scrisore cuneiformă, la care în loc de litere se folosiau dungulițe în forma ciuelor, așezate în diferite pozițiuni. Se deosebesc la 400 semne cuneiforme. Ele se șgăriau cu un instrument ascuțit în lut m-ole, care după aceea se ardea. Inscriptiunile cu aceste semne numai cu mare greutate le-au putut ceti și înțelege omenii învățați.

4. ISTORIA. În timpuri foarte vechi întemeiară *Chaldeii* împărăția *babylonenă*, ai cărei domnitori ridicară palate, temple și

alte ziduri mărețe. D-eră imperiul *babylonen* fu supus pe la anul 1200 în. de Chr. de *Assyrieni*, cari pe timpul acela deveniseră foarte puternici. Primul rege al *Assyrienilor* se dăce, că ar fi fost *Ninus*, care ar fi întemeiat și cetatea *Ninive*, capitala *Assyriei*. Despre soția acestuia *Semiramis* spune tradițiunea, că în copilăria ei ar fi fost lepădată de părinți și că ar fi hrănit-o nisce porumbi. Prin înțelepciunea și curajul seu, ea ajută lui *Ninus* să cuprindă orașul *Bactra* și acesta apoi o luă de soție. După m-ortea soțului seu *Semiramis* luă frênele domniei pentru micul ei fiu *Ninyas*. Ea făc-ură în *Babylon* grădinele aeriene, puse să se sape un lac pentru regularea esundărilor Eufuratului și construi zidurile cele puternice ale orașului, precum și mai multe poduri și canale. Expedițiunea ei rășboinică împotriva *Indiei* remase fără succes (elefanții falsi). Odată aușind, că nisce supuși s'au sculat împotriva ei, voinica femeie părăsi găteliile, cu care tocmai avea de lucru, se av-entă pe cal, își luă lancea și jură, că nu-și va împleți jumătatea p-erului, care rămăsese neîmpletită, până ce nu va birui pe cei rășculați. Iute îi și birui, și

cut prin toate birourile din direcțiunea marelui stat major, unde a cercetat cu de-amănuntul toate lucrările efectuate, precum și acele în curs de execuție, și unde a binevoit a da înaltă sa hotărâre asupra multor din interesantele lucrări, ce i-s'au prezentat. În urmă, Majestatea Sa a vizitat celelalte direcțiuni din minister, adresând diferiților directori și șefi de birouri cesțiuni privitoare la serviciile respective.

Academia Română. Vineri, 21 Martie, Academia Română a ținut ședință publică. S'au făcut următoarele comunicări: D. B. P. Hasdeu, „Negru-Vodă, — *Intemeierea statului munteșesc*” (1230—1380). D. dr. I. Felix, „*Crima și prevențiunea ei*”. D. V. A. Urechia, „*Administrațiunea țerei românești între 1812—1818*”.

O statistică a cununilor. După datele oficioase statistice, în luna lui Februarie n. a acestui an s'au încheiat pe întreg teritoriul ungar 28,918 cununii. De vre-o șese ani încoace nici-odată nu s'au mai întâmplat în luna lui Februarie atâtea cununii ca în anul acesta. Din numărul total al cununilor de mai sus, 2401 au fost mixte, adică de aceeași, în care mirele n'a fost de aceeași lege ca mireasă. Astfel de cununii mixte s'au corcitură din norocire nu s'au prea întâmplat între Români, ci tot cam prin pînăturie locuie de Unguri. Dintre căsătoriile mixte de mai sus, 34 s'au întâmplat între Jidani și creștinii, anume în 17 cazuri a fost mirele Jidan și mireasă creștină, er în 17 cazuri a fost mireasă jidană și mirele creștin. Căsătoriile între Jidani și creștinii se întâmplă, se înțelege, tot cam numai față de Unguri (în Budapesta 12 cazuri), caei scim că Românii nu-si vor lua și noi nu-si vor da fetele după Jidanii, — ferescă Dumnezeu.

Cumpărător de voturi arestat. Se telegrafază din Cracovia, că avocatul jidan de acolo, Moise Steinfeld, a fost arestat în Novi-Sanci la porunca președintelui de cerc din cauză, că Jidanul cu ocaziunea alegerilor a cumpărat voturi cu bani. — O're la noi căți de acestia s'ar fi putut aresta cu ocaziunea alegerilor?

Promovat. D-l Mihail Pop, absolvent al facultății juridice din Budapesta, a fost înaintat Sâmbăta trecută la gradul de doctor în drept.

Mamă rea. Marti dimineața, fiica unică a protoereului din Tulcea (Dobrogea), numită Elena, în etate de 17 ani, de o mare frumusețe, s'a aruncat în Dunăre de pe ochei. Doi luntrași au isbutit a-i scăpa viața. Tinera fată a declarat, că numai răutatea mamei sale a împins-o la acest act de desperare.

În Hălmașiu, la stăruința d-lui învățător Mihail Vidu și a câtor-va soți ai săi

apoi se întorse la gătelile sale, ca să isprăvescă aceea ce nu putuse isprăvi mai înainte. Supușii ei creștură la mărtea sa, că s'a suit la cer în formă de porumbiță. — Regii assyrienți făcură mari cuceriri în Asia. *Salmanassar* merse cu război în contra împărăției lui Israel; urmașul său *Sargon* cuprinse *Samaria* (722) și duse pe Israeliteni în robia assyriană. *Sanherib* impresură Ierusalimul, dără o hălă lipicioasă îi nimici aprôpe intrăgă oștirea. *Assurbanipal* (Sardana-pal), al doilea următor al său în domnie, a fost un domnitor foarte războinic și puternic, dără după mărtea lui Assyrienii fură biruiți de *Cyaxares*, regele Meșilor și de guvernatorul babilonien *Nabopolassar*, érá Ninive, capitala lor, fû dărmată (606). Ultimatul rege assyrian, *Sarak*, se arse în palatul său împreună cu femeile și cu comorile sale. Împărăția assyriană se împărți între Meși și Babilonienii. *Nabopolassar* deveni regele *imperiului celui nou babilonien*. Fiul său *Nebucadnezar* dărma Ierusalimul (586) și duse pe Judei în robia babilonienă. Pe timpul lui *Nebonet* (Belsazar) Babilonul fû supus de *Cyr*, regele Perșilor (538) [Mene, mene, tekel, upharsin.]

s'a dat în 28 Febr. n. o petrecere în folosul scôlei române gr. or. Petrecerea, cum ni-se scrie, a reușit bine, aducând un venit destul de frumos scôlei, deși dintre preoții și învățătorii din împrejurime singur unul a luat parte la petrecere, anume d-l preot din Vidra.

Biserica S.-Iui Nicolae. Marti în 25 Martie v. c. (Buna-vestire) va cânta *corul de copii* al d-lui Timoteiu Popovici, executând răspunsurile liturgice întregi.

Semne de primăvară. În ziua de 1 Aprilie n. c. s'a descăreat asupra Budapestei și împrejurime o ploăie torențială, însoțită de tunete și fulgere. Lumina orbitore a fulgerului și tunetele asurzitoare au vestit apropierea primăverii; fulgerul a lovit în sirmele dela oficiul central telegrafic cu așa vchemență, încât două mașini de telegrafat sistem Hughes au ars în flăcări.

O dragoste nenorocită. Foile din Budapesta istorisesc despre un preot catolic cu numele Pecic, că s'a îndrăgostit într'o tinără fată, care mersese la el să se spovedescă. Fata încă s'a îndrăgostit în preotul catolic, care veđi bine este ne'nșurat, și așa cu câte-va zile înainte de asta, la îndemnul preotului, o luară amândoi la sănătoasă spre Italia. Dér aici în această țără a dragostei și poesiei n'au găsit fericirea căutată. Un frate mai mare al fetei s'a luat după ei și atăta i'a căutat până în urmă i'a aflat. I-a aflat însă tocmai în Marsilia, unde cum spune o telegramă din Paris, fratele fetei la prima întâlnire s'a aruncat cu furie asupra părechei îndrăgostite, rânindu-i de mărte pe amândoi.

Censură de avocat. Din Tergul-Mureșului ni-se vestese, că în 1 Aprilie n. c. a depus acolo censura de avocat tinărul candidat Dr. Nic. Moșoiu cu succes foarte bun. — Felicitările noastre!

Femei la universitățile din Austria. Ministrul austriac al instrucțiunei publice a dat o ordinațiune, prin care permite femeilor de-a se înscrie la facultățile filosofice ale universităților cu începutul lunii lui Octomvre a. c. atât ca ascultătoare ordinare, cât și extra-ordinare. Ce privesce înscrierea la facultatea de medicină, această se va regula mai târziu.

Un legat original. Un testator original a lăsat orașului Hanovra un legat de patru-șeci de mii de mărci cu condițiunea ca dobândiile acestui legat să se capitalizeze până ce suma totală se va ridica la 100 de milioane mărci. Sootind o dobândă de trei la sută pe an, orașul va primi această moștenire în anul 2150, căci numai în acest an donațiunea de 40 mărci va atinge suma de o sută de milioane. Adică numai peste 253 de ani Hanovra, după voința formală a donatorului, va pute intra în posesiunea legatului său și-l va pute întrebuința pentru înfrumșetarea și îmbunătățirea orașului.

Concert. Duminecă în 4 l. c. va concerta muzica militară la vila Kertsch cu următorul program: 1) „Freiherr von Fejervary” mars de Müller. 2) „Winzermärchen”, ouvertură de Kroner. 3) „Nordseebilder”, vals de Strauss. 4) „Páztortüz” rapsodie ung. de Serly. 5) „Hora vëndătorului” de Ventura. 6) „Fürs Wiener Herz”, poutpuriu de Müller. 7) „Liebestraum nachdem Balle”, ilustrațiune, de Czibulka. 8) „Der Traum eines Österreichischen Reservisten”, mare poutpuriu de Ziehrer. 9) „Am Meer”, cântec de Schubert. 10) „Sonntagskind”, cadril de Millöcker. 11) „Durch's Telephon”, polea repede, de Schneider. Începutul la 7 ore s'era. Intrarea 20 cr.

Catalogul de rose ilustrat al cunoscutei firme *Tomas Kraus* din Codlea a apărut în limba românească. Atragem deoi atențiunea cetitorilor noștri asupra acestui bogat catalog de peste 300 de specii de rose, și alte flori. Catalogul se trimite la cerere gratis. Comande se pot face și în limba română. Adresa *Tomas Kraus*, Codlea. (Feketehalom, Brassó megye).

Însucinițare dela Firma: Brüder Hirsch & Co. Magazin „Au prix fixe Wien I

Graben 15”, care au contractat cu mai multe fabrici din lăuntru și străinătate cantități mari de stoffe de lână, mătasă, lăngerie, pânzării, garnituri complete de masă, așa că sunt în poziția a oferi on. clientele avantajii mari atât în privința asortimentului horend, cât și a prețurilor efiune, ce nici o firmă de concurență nu e în stare a face. Recomandă on. clientele a se convinge prin cererea colecțiunei complete de mostre, care o trimite franco și gratis. Trimite și jurnale de modă, care conțin noutățile din urmă de confecțiuni, toalete, pălării, umbrelute. A se vedea anușul de pe pagina din urmă.

Teatru german. Drama „Asra” de Philippi s'a dat aseră în totă privința o' bună reușită. Public a fost dăstul.

Piesa e de tot bine înscenată și conține un subiect modern, copii din viața unei acrite. D-rei Wachtel, care juca pe eroina i se dădă aseră ocaziune să-și desvôlce pe deplin talentul său dramatic, jucând cu multă pătrundere; d-l Cilaar avu în această piesă o rolă mai puțin multămitore pentru el, din contră însă d-nii Teller și Dieffenbaber, cari au și jucat cu pioșere.

Măne, Duminecă, vor fi două reprezentațiuni. La 3 ore d. a. se va da piesa populară „Der Pfarrer von Kirchfeld” de Anzengruber și s'era comedia cu cântece „Nazi”.

In cesțiunea cooperatoilor bucovineni.

De pe malul Prutului, Martie 1897.

D-l „Ospătărescu” se plânse în nisea articuli publicati anul trecut în acest prețut diar, că cooperatoilor bucovineni le merge de tot rău în privința stărei materiale; ba se plânse chiar și asupra trădării numite neomenesci și barbare ce o întimpină din partea parochilor lor.

În Archidieceasa Bucovinei sunt vre-o 230 de parochi, 19 administratori, 21 cooperatoiri epouați și 68 de cooperatoiri. Din acești 68 de cooperatoiri cred că vor fi 10—15, cari se plâng asupra miserabilelor referințe; ceilalți însă nu.

Trebuie că scie însă și „Ospătărescu”, că între grâu trebuie să fie și neghină. Precum în fiă-care stare și breaslă sunt omeni și bărbați foarte detreba, așa și între preoți și alumnii sunt buni și răi. Cei mulți se bagă în internatul seminarial nu din chibă-mare cătră starea preoțescă, ci numai pentru căpătuire. Aceștia până se bagă în seminar, amblă lingusindu-se pe la toți demnitarii consistoriali, pe la protoierei, parochi, ampoiați consistoriali etc., până apucă a se vedea îmbrăcați în reasă și cilindru, amblă smeriți flământi, necăjiți și cu mare supunere și smereniă nu numai față cu marii, ci chiar și față cu portarul și servitorii consistoriali.

Un alumn are toate binificiile, straiie foarte frumoșe, mâncare foarte bună, încălțitul, luminatul, cărți, hani înălțămintelor, banii ferilor, și după absolvare mai căpătă 209 fl. pentru procurarea ornateilor, cărților bisericesci, pentru ceteria pravelei și trebuința proprie în păstoria sufletescă. Un alum de trebă face după terminarea studiilor teologice esamen, se însoră cu oinște, se chirotonesece, primesce o cooperatură, trăesece cu parochul în liniște, pace și bună înțelegere, își implinesce datorințele cu strictă acuratetă spre cea mai mare multămire a parochului, cât și a poporenilor. Când un astfel de cooperator ajunge după timp administrator său paroch, apoi numele lui rămâne în satul acesta în vecl neșters.

Dér decă ajunge în acest post un cleric, care cu vechesug s'au bagat în seminar, apoi acela trăiesece fudul, face visite pe la preoți, parochi etc. cheltuind bani pe conta miresei; în urmă le bate la talpă, rămân cu oște 500—1000 fl. datorii pe la jidani și acești fuduli rămân în „Prüfungs-Stadium” 4—6 ani și mai mult. Făcând cu mare greu, său obiar și bine esamenul, apoi atunci se simt că sunt mai cuminte

decăt Consistorul întreg; nu mai vrêu să scie de logodnica de mai înainte, ci își caută alta, care dă bani prôșpeți, și acești fuduli teologi se însoră pe la croitori, grădinari etc., în mai multe cesuri chiar și de altă lege, lăsându-se a fi cununați, de popi străini romano-catolici, și în biserică romano-catolică.

Destrea, ce au primit dela întâia logodnică, trebuie s'o inapoizeze cu mare bucluc și cu rușine prin Consistoriu; altmintrelea nu ar fi admiși la chierotoniă. Acum un astfel de om rămâne ca preot tinăr fără nici o para și pentru pedepsă trebuie să sedă vre-o câte-va luni fără post. Primind postul de cooperator, pune „Zahlungsbogen”-ul în zălog, deore-ce tinere dômne preotese îi trebuie mobile elegante, straiie de mătase, bucătărită, slujnică etc. ea nu vrê să se lase mai pe jos de dômna parochului, carea muncesce la gospodăria cu sirguinta și istețimea ei. Cooperatoira ar vrê să mērgă la baluri, petreceri; bărbatul ei, cooperatorul, se îndatoresce până în grumađi și la urmă spune, că parochul pōrtă vina pastru tōte, că nu i dă nimic.

Cooperatorul, fiind-că e învățat din Cernăuți a trăi bine și a se veseli, face cunoscut cu scriitorul, cu jidanii cu gendarmii cu pădurarii etc. și apoi se veđi trăi: preotesea se petrece într'o parte, preotul cel tinăr în alta; la dănsul nu-i nici post, nici rușine, numai bani și flă; în tēguri vedem în post pe acei cooperatoiri mândcând la cărnați, fumând țigara în public; seasă n'au nici felou, nici carte; nu fac nici-odată măcar cruce; în biserică nu se face nici vecerniă; canōne și psaltire de cetit pentru așa un preot sunt lucruri de lux. Naforă de dat la poporenți este ceva înjositor pentru dănsul și el lasă să facă acest lucru cantorul său epitropul; tot așa și miruesce mireni în zile mari — el se grabesce, deore-ce preotesea cea tinără i-a spus mergend la biserică: „Herzerl sollst nicht lange verweilen in der Kirche, für den dummen Bauer ist Schade”. („Drăguțule să nu stai mult la biserică, pentru țărării aceia prōști este pagubă.”) La parochul nu vrê să mērgă să-i ajute ceva în cancelariă, spre folosul lui propriu; ba încă spune cu aroganță: lasă să scrie popa singur, eu n'am când; el încă e numai popă ca și mine, ba pōte eu sunt mai mult, că am studiat universitate.

Cu timpul, un astfel de cooperator ajungend paroch, nu scie cum să pōrte agendele parochiale; face raporturi cătră Consistoriu pe țidul său pe-o jumătate de cōlă de hărtiă, — și totuși el se numără preot cu sciință înaltă dela facultatea teologică din Cernăuți!

D-le „Ospătărescu”, d-ta ai făcut 8 propunerii Consistoriului; pune și al 9-lea punct: ca cooperatoiri să aibă voia a pune cantonilor și epitropilor bisericesci epitrafii în grumađi, ca ei după aceea să pōtă da mai cu putere duchovnicescă nefora și a mirii pe poporenți!

Nu diu, că nu vor fi abuzuri și din partea unor parochi. Acestea trebuiesc combătute și sbiciuite după merit, dér nu se arunce în genere asupra parochilor răspunderea pentru sōrtea cooperatoilor. Va recunosce ori-cine, că cooperatoiri de felul celor de mai sus nici nu pot și nici nu merită o sōrte mai bună ca ceea ce își și și-au făcut-o. Aceia dintre cooperatoiri, cari sunt buni, sciu să-și creeze își și o sōrte mai bună și trec prin greutățile începutului fără a se văera continuu în contra soții. Când ajung parochi, se bucură apoi și ei de aceeași avantajii, pe care astăzi le invidiează unii diu ei atât de mult.

Acum am să vă povestesc despre 2 preoți cooperatoiri, cum isprăveau ei împărțirea unui bolnav. Unul din aceștia era din oisla D-lui „Ospătărescu”, ér altu după rânduella lui Melchisedec.

S'a dus cel dintăi să cuminece pe un bolnav; se îmbracă cooperatorul cu un spențer, cu cușna pe oap, cu țigara în gură și merge așa până aprôpe de biserică; în biserică, neputend să facă cruce, deore-ce ținea într'o mână cușna, în alta cărja, intră în altar, pune sântele în busu-

dar și hai întele-ute, oă nu-i când! Ese preotul cu sântele, dascălul cu cartea și cu crucea, ăra ponomarial cu epitrofulul subșură și cheile în mână. Preotul își face țigară, intră pe drum despre starea bolnavului, cât poate să plătescă pentru îngrijirea și altele. Sosind la bolnav, îl ominecă și-i dă de grijă, ca să ție hăt multă bănișori pentru înmormântare. În vremea când omineca preotul pe bolnav, ședea 2 omeni în casă și priveau cu cușmele pe cap, după datina Moldovanului de aici.

După o bucată de vreme a devenit cooperatorul acesta paroh în M., ăr în locul lui veni celalalt cooperat, adică cel după rânduia lui Melchisedec. Acesta îndată a căutat a face bine acolo, unde a stricat celalalt. În biserică a spus poporenilor, cum au ei să se pregătescă, ca să vată primi pe un preot în casa bolnavului. Preotul îmbrăcat curat a pus epitroful pe sine, luând s. tsine din biserică și punându-le în sin frumos, invălate cu un pocrovet, a eșit cu frica lui Dumnezeu, cu pet-cap pe cap, cu crucea în mână, negrând cu nimeni nimic până la casa bolnavului. Aici îl așteptau cu făclia aprinsă; s'au pus toți în genuchi și după ce a ținut o vorbire frumoasă bolnavului, s'a iertat bolnavul cu toți, a primit sânta ominecătură și a mulțămii lui Dumnezeu pentru-oă, l'a învrednicit a vedea pe așa un preot oinstit în casa sa, — și bolnavul se simțese mai sănătos.

Eu cred, că acestui preot nu-i trebuie nimic mai mult, decât capătă dela parohul său și este mulțămii. Dér cum este Torac din Gogolina, care își bate soția în tren înaintea publicului și dă palmii copilului său de țită ca să tacă moloom, ăr în scôlă stupece băeții în gură etc. s'au Danileviol jun. din Ispas, care șede câte 2—3 zile în Vijnița (3 mile depărtat) și vine acasă bat, fără un crucer în busunar, sfarmă ôlele, icônele, strigă, rupe, din care prioză n'a putut ședea cu el nici tineră și frumoasă preotă: asemenea cooperatori mai au ôre drept de a-se plânge? Ași pută aminti în categoria acestora mai mult, dér i-am mai lăsat pe altă-dată.

Ca să sfârșim, rog pe acei preoți tineri, adică pe cooperatori, să trăiescă în pace și bună înțelegere cu parohii lor; funcțiunile să le facă tot-déuna cu petoap, la cele sante să nu lase a se atinge nici un mirean; tot așa la s. masa și la pocrovet. Ordinea atât în altar pe s. masă, cât și la procomediier s'o facă cooperatorul: s. taină a botezului, a mărturisirii să se facă în felon și în epitroful; anafora și ungerea cu unt de lemn sântit s'o facă numai preoții teologi (inferii); foile ordinațiilor să le ție în bună ordine.

Atunci darul Domnului nostru Is. Chr. va fi cu noi cu toți, și vom trăi cum am trăit în frățietate, ajutându-ne unii pe alții.

Demostenes.

Pecătoșii se pocăiesc!

Sudriaș-Jupan, 11 Martie 1897.

On. Redacțiune! Trezind Duminecă, în ziua S.-lor 40 de mucenici, prin comuna Sudriaș-Jupan, am putut lua parte și la serviciul divin. Nu mi-a părut rău, căci am rămas încântat de evlavia și acurateța, ce am văzut aici în toate mișcărilor săvârșite la cultul divin din partea preotului. Am mai observat însă și aceea, că în întreg decursul serviciului divin, învățătorul în pensiuie și cel actual au vorbit cu alții, dând ansă la conturbarea liniștii din s. biserică, — și acesta, după cum mi-a spus cineva, n'a făcut-o numai acum, ci în ne-numerate rânduri. S'a și făcut atent, ca să se lase de această necuviință, dér toate înzadar. Acesta e un exemplu prost și nu stă bine chiar din partea unui învățător!...

O bună impresiune a făcut asupra mea mai cu seamă cuvântarea, ce s'a ținut la sfârșitul pricenei. Și acesta o dic pentru aceea, fiind-că pe la bisericile sătesci nu prea e obiceiul a se ține asemenea cuvântări, măcară bine ar fi în toate biseri-

cile să răsune amvonul de astfel de cuvântări către credincioși, decât nu cât mai des, dér cel puțin în aceste sante zile de umilință ale s. post, — zile, în care Mântuitorul se pregătesce pentru marea operă a mântuirii neamului omenesc.

Voii căuta în cele următoare să dau un estras cât de scurt și întru cât imi mai aduc aminte din această cuvântare, care predată într'un ton plin de gravitate și impunător a făcut asupra credincioșilor cea mai bună impresiune.

„Am împlinit deja două săptămâni din marele post al ss. paressimii! — dize preotul. — Ce întocmire admirabilă în biserică noastră! După atâtea zile de desfătare și de bucurie, ăta-ne de-odată ajunși în zilele de umilință, de pocăință. Se cade, ca în aceste zile mai mult de cât ori când altă-dată să ne esaminăm pe noi înșine mai de-aprope, să ne cercetăm și încă cât mai aspru faptele noastre — și de-am făcut păcate să ni-le îndreptăm. Și acesta s'o facem mai bine aici, decât în lumea cealaltă, după cum dice și psalmistul: „Cine în iad se va mărturisii ție“.

După această scurtă introducere, trece la înșă-și tema pe care și-a ales-o și pe care a dezvoltat-o cât numai se poate de bine și la înțeles. A vorbit despre pocăință, aducând nenumărate pilde din viața Mântuitorului.

Pentru ca pocăința să fi adevărată și bine plăcută lui Dumnezeu, se recere mai întâi, ca ori-ce păcătos să-și recunoască păcatele sale; recunoscându-și-le, să și-le pomenescă (mărturisescă) nu numai înaintea preotului său și nu numai odată, ci totdeuna și înaintea orî cui spre a se îndrepta. „Spune tu fărădelegile tale ca să te îndreptezi — dice S. Scriptură, — și: „Eu sunt Dumnezeu cel ce șterg fărădelegile tale și păcatele tale nu le voiți mai pomeni“. S. Apostol Pavel, deși se împacă cu Dumnezeu pentru că a gonit pe apostoli și biserică lui Chr., pentru păcatele sale la ori-ce ocaziune dicea: „Nu sunt vrednic a mă chîama apostol — pentru-că am gonit biserică lui Chr.“

Dér pe cât e de vesel și bucuros Părintele luminilor pentru un păcătos, ce se pocăiesce, pe atât de supărat, ba chiar indignat se simte el, când păcătosul în locul păcatelor sale își spune (mărturisescă) faptele cele bune. Acesta o dovedește pilda cu vameșul și fariseul la rugăciune; fariseul în fudulia sa ôrbă a mers adică așa de departe, încât el s'a socotit mai om ca alții, cu atât mai vârtos față de acel vameș, pe care nici măcar cu o privire nu voia a-l împărțâși. Nu mai încape nici o îndoială, că decât nouă ni-s urîți astfel de omeni îngâmfați și lăudaroși, cu atât mai vârtos îi sunt urîți lui Dumnezeu.

Ar fi bine, ca cu păcatele noastre să facem întocmai ca și cu averea noastră. În toate zilele ne tragem socôta despre banii, ce i-am cheltuit și de vedem, că am cheltuit mai mult, decât venit am avut, atunci începem încă de cu bună vreme a împușina cheltuelile până încă nu e prea târziu. Se întrebăm și noi dér vocea conștiinții în totă sêra, — căci atunci mai liniștiți suntem — despre faptele, gândurile și vorbele noastre, și de vedem, că socôta e spre rēul nostru, atunci încă d'a doua di se ne îndreptăm.

Pentru ca pocăința să fi deplină și bine primită înaintea lui Dumnezeu, să mai recere, ca păcătosului să-i pară rēu de păcatele sale, să se întristeze pentru ele și să nu le mai facă, și în urmă să facă din destul pentru ele (epitimia). Pilda fiului celui răcicuit ne dă învățătură, în privința acesta. Precum s'a bucurat părintele de sdrențurosul său fiu vădându-l reîntorcându-se la supunere și ascultare față de părinți, tot așa să bucură și Dumnezeu de un păcătos, ce se pocăiesce.

În urmă printr'un fel de apel bine simțit preotul puse la inimă ascultătorilor săi iubirea de biserică și scôlă și le arată, să se ferescă de prorocii mincinoși, cari le voiesc numai rēul. Să-și aducă aminte de poporul cel jidovesc cât a pățimit el neascultând de Dumnezeu și de servitorii lui.

Îi îndemna să fiă tari în credință, să țină la legea străbună cu totă țaria și în vremuri de grea cercare gata să fim a ne da chiar și viața pentru ea.

Acesta e pe scurt cuprinsul prediciei, ce am auzit.

Mi-s'a spus și am văzut, că parochia Sudriaș-Jupan, constatătoare din două comune politice mici, a fost și este și acum în totă privința o parochie model în tractul Făgetului. Caută a înainta pe toate terenurile. Omenii sunt omeni de omenia și onești și cu năravuri bune. Au un preot cum trebuie să fi adevăratul preot, care la ori-ce ocaziune îi învață tot numai spre bine. Densul îndemna pe popor la crutare prin exemple și prin fapte. Muncesce din greu, căci Dumnezeu l'a îndestrat cu o familie numărôsă, dér nici când nu-și uită de datorile, ce le are față de biserică și neamul său.

Durere numai, că duhul vrajbei, a pismeii și al rēutății de câț-va ani a început a rōde și la temelie acestei comune. Am auzit, că sunt unii — puținii la număr, — cărora le place nu numai a face rău, ci a trage după ei și pe alții. Nu-i vorbă, câț-va gălăgioși, o mână de omeni inchipuiți și semi-docti, puțin ar pută să strice unei comune ca acesta; mă tem numai, nu cum-va să luncese și alții pe calea lor, căci atunci ar fi vai de comuna acesta.

Nenorocirea e, că omul, care a fost însărcinat cu crescerea tinerimii din această parochie timp de șeci ani n'a lucrat cu dragoste pentru înaintarea, binele și prosperarea elevilor, și n'a prea sădit în sufletul lor dragostea aceea, care te face să socotesci tot ce e al tēu, fiă și mai rău, mai bun ca tot ce vine dela străini de alte neamuri. Ba chiar acel nenorocit se face uneltă, propagând ideia nenorocită d'a prefăce șcôla confesională, unicul focular de cultură, în scôlă comunală. Timp de 10 ani, cât a întunecat, a păgubit parochia cu o sumă considerabilă de bani și totuși mai sunt omeni, cari se uită după gura lui. Ce bine ar fi, decât măcar următorul său de acum în post, — un om tiner, care decât ar ave inimă și voință tare ar pută lucra cu spor pentru binele și fericirea iubitelui nostru popor, — ce bine ar fi, — dic decât măcar el ar căuta să suplinească și se îndrepte ceea ce antecesorul său a stricat și n'a împlinit, sădind în elevii săi o iubire înflăcărată față de ori-ce aședământ de cultură națională al său.

Acestea și altele de felul acestora, despre care vci mai scrie cu altă ocaziune, mi-le-a povestit un inteligent econom din această comună.

Un călător.

Dare de seamă și mulțămii publică.

Cu ocaziunea prelegerii publice ținute Dumineca trecută de d-l I. Ciortea, profesor, s'au încasat 33 fl. 60 cr.

Cu suprasolviri au contribuit d-nii: Dr. Eugen Meșian 1 fl. 80 cr. Petra-Petrescu 90 cr. Ion Săbădeanu, Lazar Nastasi, Alex. Moldovan și d-na Elena Mocanu, George Chelariu câte 80 cr. Vasile Voina, Ars. Vlaicu câte 60 cr. Dr. Iosif Blaga și d-nele: Zoe Damian și Maria Baiulescu câte 40 cr. Elena Săbădeanu, Agnes Dușoiu, Petru Popp, Vasile Goldiș. Dr. D. Popp, Nic. Bogdan, Ioan Socaciu, Dion. Făgărășac, Ioan Petric protop., Pomp. Dan, Ecat. Popovici, Dr. V. Saftu, N. Blaga, Elena Lazar, Iord. Popovici, Ion Lupan, Nea. Navrea și Maria Bardulciu câte 30 cr. Gr. Maior 20 cr. T. Popovici 10 cr., cărora se exprimă deosebită mulțămii.

Brașov, 22 Martie 1897.

Maria, Popea, Dr. I. Blaga,
presidentă, secretar.

ULTIME SCIRI.

Viena, 2 Aprile. Cererea admiralilor de a li-se trimite nouă trupe, care să debarce în Creta, a fost aprobată numai de unele puteri. Germania și Austro-Ungaria au refuzat

acesta categoric. Admiralii cer cu deosebire a li-se trimite tunuri.

Viena, 2 Aprile. Aici se crede încă în o pacinică rezolvare a crizei cretane, în cazul când trupele turcesci ar părăsi insula și restabilirea ordinii a fi lăsată numai în grija marilor puteri.

Viena, 2 Aprile. Guvernator al Cretei a fost numit ađi prințul Nicolae, fiul regelui Greciei.

Constantinopol, 2 Aprile. Până ađi peste 2000 de rezerviști greci au trecut Bosforul.

La Scutari situația este tot aceeași. Valiul se silește să liniștescă spiritele. Garnisona a fost întărită cu două batalioane. Se așteptă întâriri nouă.

Paris, 2 Aprile. Admiratul Bernhard va depune ađi la Cameră un proiect de lege autorizând construirea de corăbii de rebel pentru o sumă totală de 80.000.000 repartitate în mai multe anuități. Creditul pentru 1897 va fi de 8.500.000.

Viena, 2 Aprilie. Ministrul-președinte Baden a avut ađi audiență la împăratul, căruia i-a arătat, că după ce consfătuirile sale cu conducătorii cluburilor din noul parlament n'au avut nici un rezultat, depune în mâinile Majestății Sale demisiunea cabinetului. Impăratul a luat deocamdată la cunoscință demisiunea.

Cauza demisiunii se dice, că este noua ordinațiune privitoare la limba oficială în Boemia, și că nu ar sta în legătură cu tractările pentru învoirea pactului.

Viena, 2 Aprilie. Impăratul a însărcinat ărași pe contele Baden cu compunerea noului ministeriu. Miniștrii Gautsch (instrucțiune), Gleispach (justiția) și Wellersheim (ministrul armatei teritoriale) au declarat, că renunță la portofoliurile lor.

Literatură.

O carte de mare preț pentru economii mari și mici este Manualul de agricultură rațională (Agrologia), scris de d-l Dr. George Aior, profesor de agricultură în Bucuresci. Toți câți au avut în mână această prețioasă carte s'au exprimat și se exprimă cu cea mai mare laudă asupra ei. E o carte foarte mare, cuprinzând 524 pagini format mare cu 217 figurî bine reușite. În esemenare cu mărimea și cu mulțimea figurilor, cartea este cât se poate de efină, numai 2 fl. 50 cr. exemplarul, așa că nici în literatura celor mai înaintat poporă nu poți găsi astfel de cărți cu un preț mai efin ca acesta. Fiă care instituțiune culturală română, fiă-care comună de-ale noastre, dér mai ales seminariile teologice, institutele preparandiale, reuniunile învățătoresci, cum și toți câți doresc a purta o economie, mai sistematică au neapărată trebuință de această carte, singură în felul său la Români. De vânzare la „Tipografia A. Mureșianu“ în Brașov. Celor ce o comandă prin postă li-se recomandă a trimite pentru porto 25 cr. pentru a li-se trimite cartea recomandată, ca nu cumva să se piardă.

Din prețioasa „Biblioteca pentru toți“, editată de librăria Carol Müller din Bucuresci, au apărut încă următoarele trei volume:

Nr. 118: Fleacuri (amintiri duiose, schițe și novelete) de Vasile-Pop, — sunnice scrieri de distracțiã mai ales unele din ele foarte reușite.

Nr. 119: Robia Peșugului de Carmen Sylva, trad. de Elena Radu Rosetti. Acest volum conține pe pagina primă și portretul augustei autóre a Majestății Sale Reginei Elisabeta a României. E un volum foarte de valoare, ca toate scrierile Carmen Sylvei.

Mulțămă publică.

Societatea jocarilor români din Brașov exprimă prin subscripții mulțămă d-lui Director Arseniu Vlaicu, pentru bunăvoința ce au avut-o față de societate, traducând gratuit statutele societății din limba maghiară în limba română.

Ioan M. Burbea,
președinte.

Dumitru Haller,
secretar.

Daruri pentru biserică.

Rothav, Martie 1897.

Subsemnatul comitet parochial al bisericii rom. gr. or. din Rothav, protop. Agnitezii își ține de o sântă datorie a esprima și pe această cale deosebită sa recunoscință și mulțămă pentru prețioasele daruri ce au binevoit a-le face bisericii noastre următoarele prea stim. persoane din Brașov:

D-l Iancu G. Coliban, unul dintre cei mai de frunte tâmplari (mésari) din Brașov, a binevoit a dăruți bisericii nouă (9) feristri (lemnăria). D-nea Marina Câmpăean a dăruit sticla și ferăria de lipsă la aceste ferestri. D-l comerciant Nicolae Mocanu a dăruit bisericii noastre o *vangelie* legată frumos, în preț de 12 fl. D-l Ioan Burbea, jocar, a dăruit un *Apostol* legat în preț de 5 fl. D-l Mihail Farnică jocar, a dăruit un *Octoich mic* legat în preț de 75 cr.

Tot pe calea această mulțămim d-lui învățator *Candide Mușlea*, prin a cărei binevoitoare întervenire s'au făcut amintitele daruri. Bunul Dumnezeu să le răsplătescă cu darul său cel bogat.

Comitetul parochial gr. or. :

Dumitru Curea, cantor și vice-preș.,
Ión Bonea, Nic. Bonea, Ión Langa, Vas.
Nistre, Ión Curea, Ión Verdea, Sarafim
Schîopota.

**Câte-va cuvinte despre băi
său scalde.**

(Curățirea și îngrijirea corpului).

„Curățenia intru tôte
Ajută la sănătate“.

Băile calde sunt acelea, a căror apă încălzită are temperatura de 25° (grade). Aceste băi se fac mai mult pentru curățirea corpului de praf și sudore; în aceste băi trebuie a sta 15—20 de minute. Indată după intrarea în baia caldă se simte o neliniște în piept, însoțită de bătaia pulsului prea repede și a respirațiunii; acestea duréză foarte scurt timp și încep tôte bățile mai regulate. Dacă cine-va are sete, indată dispăre, și simte nevoia de a eși de ud.

Băile calde risipesc ostenela fără a slăbi corpul, însă nu trebuie să facă omul mare us de ele. Ele trebuie luate cu cel puțin 3—4 ore după mâncare, și se va muia tot corpul, afară de cap. La eșirea din baie trebuie turnată multă apă rece pe cap și caldă pe picioare. Indată ce eși din baie, stergeți bine și te îmbracă indată, ca să nu răcesci; și de se pôte este bine a dormi puțin într'o odăiă potrivită încălzită, a bea un cognac, său mai bine un păhar de vin vechi bun. Este mult mai bine, ca baia caldă să se facă séra înainte de culcare.

Aceste băi sunt foarte folositoare pentru curățirea corpului și mai cu sémă în timp de epidemie curăță pielea de tot felul de miasme, ce se depun pe corp și care se pot absorbi. Cei slabi de constituțiă este bine să se abție de-a face băi calde. Când în băi încep a țui urechile și durere de cap, trebuie a muia capul cu apă rece chiar în baie fiind. Este foarte rău a face prea calde aceste băi, ele nici-odată nu trebuie să trecă peste 30°. Este foarte folositor a face câte-o baie caldă în fiă-care săptămână, dér trebuie bine să se ferescă omul de răcelă.

Băile de abur cu duș, mai țise și rusesci. Aceste băi scot multă sudore și dau corpului căldura pierdută în răceli. Efectul lor este, că ridică forțele slăbite, deșteptă într'un mod energic și repede activitatea pielii; aceste băi nu trebuie prea mult prelungite, nici ridicate la o temperatură prea înaltă, căci produc congestiuni la cap, vėrsări de sange etc.

După eșirea din baie, să nu te arunci în basen cu apă rece, după cum fac unii, ci trebuie să faci un bun duș în care timp trebuie să feresci foarte mult capul de loviturile dușului; pe urmă să intri din nou în baia de abur și să stai până corpul începe a se acoperi din nou de sudore, pe urmă să eși să te freci bine cu un cearșaf (lepedeu) gros și foarte aspru, să te îmbraci, să iai un cognac său un pahar cu vin vechi bun și să stai culcat în pat o jumătate de oră într'o cameră caldă.

Femeile, în timpul când au menstruațiunea (periodul său luna) și până nu a trecut cu totul, trebuie să se abțină de-a face ori-ce fel de baie, fiă de corp său de picioare, căci provocă hemoragii mari (scurgeri de sange, care cele de mai multe ori sunt incurabile). Asemenea trebuie în acest timp a te feri de-a mânca său a bea acrimi, de-a lua înghețată său a bea apă prea rece.

În privința temperamentelor, trebuie observat, ca nervoșii să ia tot-déuna băi căldicele. Cei cu temperament sanquinic (sângeros) trebuie să ia băi reci vara, ér érna băi calde. Asemenea și cei cu temperament limfatic vor lua băi reci vara și calde érna.

Pentru copii, băile de abur sunt cu totul oprite, căci aduc congestiuni cerebrale.

Omul trebuie să se spele în tôte zilele cu apă și săpun. Corpul asemenea trebuie spălat cel puțin odată pe săptămână cu apă caldă și săpun, asemenea și tot corpul. Părțile ascunse trebuie să se spele în fiă-care séra cu apă caldă și săpun. Asemenea și picioarele trebuie spălate de două-ori pe săptămână, érna cu apă caldă, ér vara cu apă rece; și este mult mai bine a se spăla atât érna cât și vara cu apă rece pe picioare și în fiă-care dimineța. Filosoful Kant se spăla iérna și vara pe picioare cu apă rece cu ghiță.

Prin băi se destupă o mulțime de canale ale sudorei, înlesnind transpirațiunea. Ele activează circulațiunea sangelui.

Premenirea désă a rufelor înlocuesce întru cât-va spălarea corpului; căci schimbarea désă a rufelor ajută transpirațiunea pielii. Spălutul în tôte zilele peste tot corpul este cel mai bun pentru sănătate. Prin spălarea cu săpun se depărtéză murdăria cea cleioasă a pielii. Liebig dice, că un stat înaintat în civilizațiă se cunoște după cantitatea de săpun, ce consumă. Cu cât pielea funcționeză mai bine, cu atât vom fi mai siguri de-a scăpa de diterite bóle.

Numai prin curățenia corpului putem fi păziți de diterite bóle contagioase.

Prof. Dr. Elefterescu.

Despre prăsirea galițelor.

(Urmare)

Clocitul găinilor.

La clocirea găinilor sunt a se lua în sémă trei lucruri și adevă: cloca, oușle puse sub ea și cuibul.

Cerințele mai de căpetenie ale unei cloce sunt: ca cloca să fiă de-o natură blândă, să nu fiă de-o greutate prea mare, și încât se pôte pociorele ei să fiă fără

pene, ca așa să pótă învărți oușle sub ea cât mai des. Nu fiă-care găină are însușirile aceste bune, și după ce însușirile aceste se moștenesc, avem să prăsim cloce bune, adevă să alegem la punerea oușlor sub găină tot-déuna acelea, care sunt de cloce bune.

Sub cloca avem să punem tot-déuna ouș de mărime normală, adevă nici prea mic, nici prea mare, ci de mijloc și de acele, despre care ne încredințăm, cum că nu sunt sterpe. Oușle să fiă prospete și cu cója întregă. După împrejurări putem pune la o cloca 10—15 ouș, dér la nici o întâmplare mai multe.

Se recere, ca locul unde clocesc găina să fiă în câțva întunecos, și în linisce. Cuiburile să fiă aproape unele de altele și scutite de góngie (insecte).

Avem în fiă-care ții, cam pe la améđi a da jos cloca de pe ouș și a o lăsa în curte ca să-și ia hrana de lipsă să se pótă scaldă în năsip și să umble puțin timp, ca și oușle să se aeriseze. Cloca n'are să lipsească de pe ouș, decât $\frac{1}{2}$, cel mult 1 oră, ceea-ce atérna mult și dela căldura aerului. Se pôte întâmpla, ca cloca să fiă silită a sta mai mult timp în curte, când apoi oușle trebuie acoperite cu un sac, ori cu o riză grosă, ca să nu se răcescă. Avem însă să purtăm de grijă, ca cloca în nici într'un cas să nu se reintórcă pe ouș înainte de $\frac{1}{2}$ oră.

Scóterea puilor și creșterea lor.

Puii se scot în împrejurări regulate la 21 de zile. Se recere, ca puii să se scótă din ou de sub cloca indată ce sunt uscați, să se pună într'o corfă de pae său rogojină, care e bine să fiă cupțușită cu o cârpă și apoi acoperită, să stea în căldură, până ce nu vor fi întăriți în așa măsură, ca să pótă umbra, și numai după aceea să se pună éra sub cloca; puilor eșiți din ouș avem a-le da în ziua a doua de mâncare.

Mâncarea cea dintăi pôte să fiă făină de cucuruz, de pásat, său mălaiu curățit de cójie. Avem să dăm mâncarea asta puilor de 4—5 ori pe ții; când tot-déuna avem să le dăm și apă de beut, prospétă și curată.

Mult atérna dela vreme, când avem să lăsăm cloca cu puii în curte; dér înainte de 4—7 zile dela scóterea puilor nici într'un cas nu, însă atunci numai după 9 ore dimineța, când apoi după 3 ore după améđi avem să le ducem érași la un loc scutit.

Puii la început, până ce nu sunt în stare să mănance grâu, se nutresc cu făină de cucuruz pisat și cu mălai curățit de cójie; când însă pot mânca grăul, au să se țină cu hrana, ca și găinile.

Nutritura găinilor.

Hrana găinilor are să fiă sănătoasă, nutritore și schimbăcioasă. Dacă ne ținem de aceste reguli, atunci vom vedé cu bucurie, cum găinile noastre se vor desvolta, spori și ce sănătoșe vor fi.

O găină nutrită bine crește frumos și iute, are prăsilă bună și în urmă este în stare a răbda mai mult ori-ce bóla. Sub mâncare bună nu înțelegem, ca să le dăm peste măsură și așa să le îngreunăm, căci este de-ajuns, decât găina are carne destulă, este voióșă și după mâncare tot mai caută încă câte ceva. Găinile au să capete de mâncare de două-ori pe ții, adevă dimineța și séra.

Putem să le dăm dimineța crumpene (cartofi) fierte și mărunțite, amestecate cu făină de cucuruz, său de ovés, în vreme, când avem în grădină verdéță, mai punem cėpă mărunțită foarte fin și puțină sare; avem să îngrijim ca amestecătura asta să fiă bine frământată cu apă caldă, la amestecătura această mai punem și rămășițe de bucătăriă și ca oușle lor să fiă tari, să punem și cójie de ouș sfărmată mărunt.

Din mâncarea această avem să dăm odată numai atâtă, cât o pot mânca găinile; érna apa întrebunțată la amestecătura mâncării acestea putem să o încălțim puțin.

Séra său după améđi avem să dăm găinilor de mâncare grăunțe. Unii prăsitóri mai practic împart anul dela Ianuarie până în luna lui Septemvre, în privința mâncării de séra în modul următor: Lună ovés, Marți orz, Mercuri grâu, Joi cucuruz, Vineri séménță de cânepă, Sămbătă amestecătură de bucate și Duminecă cucuruz. Din Septemvre până în Ianuarie, în ziua cea dintăi a săptămănei orz, în a doua ții grâu, în a treia cucuruz, și apoi a patra érași orz, și așa mai departe.

Avem să îngrijim, ca găinile să capete de-odată numai atâtă mâncare, încât să pótă mânca tótă. Dacă érna n'avem verdețuri noué, avem să lăsăm grăunțele să se călescă pe jumătate și să dăm găinilor din când în când și varză (curechiu) acrită, tăiată mărunt. Apa, ce o dăm găinilor, să fiă tot-déuna prospétă și curată. În vasul unde ținem apa găinilor, putem pune un fier ruginit. Este bine, ca să aruncăm în apă 2—3 cărbuni cu jar.

Iuliu Bardosy.

P O V E Ţ E.

Cum se pot înmulți pomii? Se întâmplă adese-ori, că un pom ultoit său că nu se prinde și atunci se dice, că acela, care la ultoit, nu e bun la mână, măcar că la acesta nu e de vină mâna, ci neciința; său chiar decât se prinde mlădița ultoită, o rupe vėntul, și astfel am pierdut și mlădița și pădureț. Ca un mijloc practic pentru a înmulți pomii se recomandă însă, ca să se ia o mlădiță de ultoit de pěr, měr etc. și se implante într'un cartof, să se așeze astfel în pământ bun, dér așa ca mlădița numai ca de un deget și jumătate să rămână afară. În scurt timp cartoful va prinde rădăcini și mlădița implantată în cartof de-aseenea se va desvolta și va deveni cu timpul un pom frumos.

*

Compresse de oțet. Cea mai bună și mai efină medicină, când cine-va se lovesce, își strivesce vr'un deget etc., este, că să se pue pe locul, care dóre o compresă de apă rece amestecată cu oțet. Această medicină nu lasă să se umfle său să se invinețescă. Sunt unii ómení, cari nu pot suferi compresse de ghiță, ba la sate, după cum șcim, nici nu se prea află ghițare și de aceea mai ușor și cu un rezultat mai bun se pot folosi compressele de apă cu oțet.

*

Pentru a îngrășa galițele este bine a se pune în apă mazere pentru două zile, ca să dospescă, și o mână de sare, cu această să se hrănescă galițele.

*

Mjloc contra arsuri. Contra arsuri, doftoria cea mai bună de casă este următoarea: se ia 1 lingură oleu de lemn, una de unsore prospétă de porc, una de var nestins, una de viars (rachiu) și una de zăhar alb; aceste tôte la olaltă puse într'un vas se mestecă bine până ce se forméză din ele o alfiă (unsore) și cu această apoi se unge locul ars dimineța și séra.

Cum să trăim?

M'am oprit deunăđi cu calul într'un loc unde se strinsese lume multă pentru o vėndare la licitațiă. Nu venise încă ceasul pentru începerea licitațiiei. Unul întreba pe un bătrán cu pėrul alb, „dér dumneata, moș Abrahame, ce părere ți dai?... Dă-diile acele grele n'au să ruineze țera? Cum o să le plătim? Ce ne-ai sfătui dumneata?“

Bătránul Abraham se gândi o cliță, și pe urmă răspuse:

„Dragii mei, este adevărat că dădiile sunt grele, și cu toate acestea am putut să scăpăm ieftin, decât am avea a le plăti numai pe cele puse de guvern; însă sunt altele mult mai zdrobitoare pentru unii din noi. Noi plătim dări oel puțin în doine din pricina prostiei, mândriei, împătrite din pricina prostiei, și impozitele acestea nimeni nu le va pute micoșora; totuși putem scăpa de ele, decât ne vom ține de vorba, care dăce: *Ajută-te și cerul te va ajuta.*

„Guvernul, care ar cere dela supușii săi a deca parte din timp pentru slujba lui ar fi socotit ca un guvern rău și cu toate acestea trîndăvia ne ia mult mai mult timp unora dintre noi. Trîndăvia aduce boalele și scurtăză viața. Trîndăvia ca și rugina, vatămă mai mult decât munca; cheia nu ruginesce decât umbli des cu ea. — Vă place viața, nu pierdeți prin urmare vremea, fiind-că vremea este stofă din care e făcută viața. Câtă vreme nu dormim noi mai mult decât trebuie, uitând că „Vulpea care dörme nu prinde nici o găină, și că o se dormim destul în consciung“.

„Decă vremea este bunul cel mai de preț, pierderea de vreme, trebuie să fiă risipa cea mai mare. Nu știți, că vremea pierdută nu se mai găsește? — Trîndăvia îngreunază ori-ce, ér munca înlesnesce orice; cine se scölă târziu tărăgănesce totă ziua și începe să muncescă abia când se înserează. — Trîndăvia merge așa de încet încât sörăcia o ajunge de pe urmă, — Si-lește tu afacerile ca să nu te silescă ele. — Culcă-te de vreme, scölă-te de vreme, și vei fi sănătos, bogat și cu mintea sănătösă“.

„Si ce însemneză dorința și speranța pentru o vreme mai bună? — Vom face vremea mai bună, decât vom sci să ne trîdim. „Cine muncesce nu are poște; cine trăsese cu nădejdea, va muri de fόμε; — nu câștigă nimic fără trudă; — trebuie să mă ajut cu mâinile mele; decât nu am moșii, meseria este moșie, profesia este o slujbă, care aduce și cinste și câștig; însă trebuie să muncescă omul în meseria lui și să se țină de profesia lui, fiind-că astfel nici moșia nici slujba nu ne vor pune în strae să ne plătim dădiile. Decă suntem muncitorii, nu ne vom teme de fόμεte. Fiind-că fόμεa pîndesce la ușa muncitorului, dér nu cuteză să între în casa lui. Și nu vor intra nici comisarii nici portăreni, fiind-că hărnicia plătesce datorii, pe câtă vreme descurajarea le sporesce. Nu e nevoie să aștepti să găsești comoră nici să moștenesci. „Munca este muma avuției și Dumneșeu dă muncitorului ori-ce“. Va să dăcă muncii aprig pământul pe când dorm leneșii și veți avea destul grâu să vindeți și să opriți și pentru voi. Muncii cât ține ziua de ađi, fiind-că nu știți decât mîne o se puteți munci. Un „ađi“ face cât doi „mâne“, și nu uitați, că nici-odată să nu lași pentru mîne ce poți să faci ađi.

Decă ai fi slugă, nu ți-ar fi rușine când te-ar prinde stăpânul stănd? Tu ții ești singur stăpân. Să-ți fie rușine, dér că nu faci nimic, când sunt atâtea de făcut, pentru tine, pentru familia ta, pentru țera ta. E adevărat, că este multă trebă de făcut și pôte că nu ai destulă putere; însă nu trebuie să te lași și ai să veți minuni, fiind-că, „picătura de apă mănăncă piatra; cu muncă și cu hărnicie, șorecele taie frînghia; loviturile dese cu toporul doböră stejarul mare“.

„Dér mă veți întreba: „nu pôte omul să se odihnescă un minut?“

„Și când te odihnesci trebuie să faci ceva: omul harnic va găsi tot-déuna vreme ca să se odihnescă, însă trîndăvilul nici-odată; fiind-că „o viață de odihnă nu e tot una ca viața de trîndăvie“. — Mulți ómeni ar voi să „trăiască fără să muncescă, numai cu mintea lor, însă nu isbutesc fiind-că nu au fond. Munca, din potrivă, aduce belșug, și stima ómenilor. — Fugiți de plăceri și ele vor alerga după voi. — Femeia muncitoare are tot-déuna cămășe, — ađi când am vaci și oi, totă lumea imi dă bună ziua“.

(„F. p. t.“) Franklin.

Glume.

Dovedit. Vasile (cătră prietinel său George): „Ei, frate, ce dăci, și tu esci de părerea, că sărutarea e nesănătösă?“ — George: „De sigur! Și decât tu nu-mi cređi, étă eu ți-oiú dovedi: Mai dălele trecute mă află badea Niculae, că i-am sărutat fata pentru acesta am căpétat o bătăia sdravănă, așa că în 14 dăle n'am fost bun de nimic!“

Țeranul și ceasornicul. Un țeran se duse la un magazin de ceasornice și voi să cumpere un ceasornic mare (de părete). Nu se învoiră cu prețul.

Țeranul zărind un ceas mic de aur, dăse negustorului: — Ei bine, îți dau 30 de lei pe acesta mare, cum dăci d-ta, dér să-mi dai și d-ta pe de-asupra flécul ăsta mic.

Răspuns potrivit. D-na Gabriela, o cântăreță vestită, fú chemată de-o împăretösă a Rusiei să cânte. Ea cerú 5000 de franci pe séră. — Dér bine, eu plătesc generalilor 5000 de franci.

D-na Gabriela îi răspunse: — N'ai decât să pui generalii să-ți cânte.

Căendarul săptămânei.

MARTIE. are 31 dăle. GERMENAR.			
Dum.	23	4 C. Ni. și 200 iv.	4 Amalia
Lun.	24	In b. v. c. Zaha.	5 Vicentius
Mar.	25	† Bunavestire	6 Irina
Mer.	26	Arch. Gavril.	7 Hermann
Joi	27	Cuv. M. Matrona	8 Adalbert
Vin.	28	C. Ștefan f. de m.	9 Maria Clem.
Săm.	29	Păr. Marcu.	10 Ezechiel

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Măsura	Calitatea.	Valuta austr.	fl.	cr.
1 H. L.	Grăul oel mai frumos	5	80	
"	Grăul mijlociu	5	60	
"	Grăul mai slab	5	30	
"	Grăul mestecat	3	50	
"	Săcară frumösă	3	90	
"	Săcară mijlociă	3	50	
"	Orz frumos	3	60	
"	Orz mijlociu	3	30	
"	Ovės frumos	2	60	
"	Ovės mijlociu	2	30	
"	Cucuruz	3	30	
"	Mălaiu	4	—	
"	Mazăre	6	—	
"	Linte	10	—	
"	Fasole	6	—	
"	Sămentă de in	7	50	
"	Sămentă de oănepă	5	50	
"	Cartofi	—	75	
"	Mazăriehe	—	—	
1 kilă	Carne de vită	—	43	
"	Carne de porc	—	49	
100 kil.	Său de vită prospët	21	—	
"	Său de vită topit	32	—	

Cursul losurilor private

	cump.	vînz.
Basilica	6.90	7.40
Credit	200.--	201.--
Clary 40 fl. m. c.	57.50	58.50
Navig. pe Dunăre	146.--	152.--
Insbruck	27.--	27.80
Krakau	25.80	26.30
Laibach	21.75	22.75
Buda	60.25	61.25
Palfy	58.50	59.50
Crucea roșie austr.	19.40	20.40
do ang.	10.50	11.50
do ital.	12.25	12.75
Rudolf	27.50	28.--
Salm	69.--	70.--
Salzburg	25.75	26.75
St. Genois	72.--	73.--
Stanislaw	42.--	45.--
Triestine 4 1/2 100 m. c.	145.--	152.--
do 4 1/2 50	69.--	73.--
Waldstein	60.--	63.--
do de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4 1/2	121.70	122.70

Țergul de rimători din Steinbrach.
Starea rimătorilor a fost la 29 Martie de 17265 capete, la 30 Martie au încrat 478 capete și au eșit 257 capete rămânënd la 31 Mart. un număr de 17486 capete.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 31 Martie n. 1897.

Sămînțe	Qualitatea per Haec.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	păvă
Grân Bănățenesc	81	8.--	8.05
Grân dela Tisa	81	8.05	8.10
Grân de Pesta	81	8.--	8.05
Grân de Alba-regala	81	8.--	8.05
Grân de Bácska	81	8.10	8.15
Grân ung. de nord	81	—	—

Sămînțe vechi ori nouă	soiul	Qualitatea per Haec.	Prețul per 100 chilgr.	
			dela	păvă
Săcară	nutreț	70-72	6.25	6.80
Orz	de vinars	60-62	4.25	4.55
Orz	de bere	62.64	5.20	6.--
Orz	de bere	64.66	6.50	8.--
Ovės		39.41	5.85	6.85
Cucuruz	bănăș.	75	—	—
Cucuruz	altă soi	78	—	—
Cucuruz	"	—	—	—
Hirișcă	"	—	—	—

Productediv.	Soiul	Cursul	
		dela	păvă
Sem. de trif.	Lupină ungar. transilvană	42.--	48.--
"	bănățenă	—	—
"	roșă	25.--	28.--
Olen de rap.	rafinat duplu	—	—
Olen de in	dela Pesta	56.--	56.50
Uns. de porc	dela țera svântată	51.--	52.--
Slănină	afumată	56.--	57.--
Său	"	—	—
Prune	din Bosnia în buti	19.25	19.75
"	din Serbia în saci	18.25	18.75
Lictar	slavon nou	21	21.75
"	bănățenesc	19.50	20.--
Nuci	din Ungaria	—	—
Gogoși	unguresci	—	—
"	sărbesci	—	—
Miere	brută	—	—
"	galbină strecurată de Rosenau	—	—
Ceară	brut	—	—
Spirt	Drojdiute de spirt	—	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 2 Aprilie 1897.

Renta ang. de aur 4 1/2	121.60
Renta de corone ung. 4 1/2	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2	122.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2	100.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.40
Bonuri rurale ungare 4 1/2	97.30
Bonuri rurale croate-slavone.	97.50
Imprum. ung. cu premii	151.80
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	139.--
Renta de hărtie austr.	100.75
Renta de argint austr.	100.70
Renta de aur austr.	122.25
Losuri din 1860	141.--
Aoții de ale Băncei austro-ungar.	936.--
Aoții de-ale Băncei ung. de credit.	394.50
Aoții de-ale Băncei austr. de credit.	347.40
Napoleoniori	9.51
Mărci imperiale germane	58.65
London vista	119.55
Paris vista	47.15
Rente de corone austr. 4 1/2	100.30
Nota italiene	45.--

Cursul pietei Brașov.

Din 3 Aprilie 1897.

Bancnote rom. Cump.	9.45	Vënd.	9.47
Argint român. Cump.	9.41	Vënd.	9.43
Napoleon-d'ori Cump.	9.49	Vënd.	9.51
Galbezi Cump.	5.55	Vënd.	5.60
Ruble rusesci Cump.	126.--	Vënd.	—

Mărci germane Cump. 58.50 Vënd. —
Lire turoesci Cump. 10.60 Vënd. —
Seris. fonc. Albina 5 1/2 100.75 Vënd 101.75

Bursa de Bucuresci

din 31 Martie n. 1897.

Valori	Dob. bînda.	Scad. cup.	Cu bani gata
Rentă română perpetuă 1876	5 1/2	Apr.-Oct.	104.--
Renta amortisabilă	5 1/2	" "	99. 3/4
" (Impr. 1892)	5 1/2	Ian.-Iul.	99.--
" din 1893	5 1/2	" "	99.--
" 1894 int. 6 mil.	5 1/2	Apr.-Oct.	96.--
" (Impr. de 82. 1/2 mil.	4 1/2	Ian.-Iulie	86 1/2
" (Impr. de 50 mil.	4 1/2	" "	87.--
" (Impr. de 274 m. 1890	4 1/2	" "	87.--
" (Impr. de 45 m. 1891	4 1/2	" "	87.--
" (Im. de 120 iul. 1894	4 1/2	" "	87.--
" (Im. de 90 mil. 1896	4 1/2	" "	87.--
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6 1/2	Mal.-Nov.	102.--
Oblig. Casei Pensiuilor fr. 300	10	" "	295.--
Oblig. comunei Bucuresci 1883	5 1/2	Ian.-Iul.	96.--
" din 1884	5 1/2	Mal.-Nov.	—
" din 1888	5 1/2	Ian.-Iulie	—
" din 1890	5 1/2	Mal.-Nov.	97.--
Scrisuri fonciare rurale	5 1/2	Ian.-Iulie	92 1/4
" " " " urbane Bucuresci	5 1/2	" "	—
" " " " Iași	5 1/2	" "	88 1/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6 1/2	" "	84.--
	v. St.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—
Banca Națion. ult. div. 86.--	500	intr. v.	1785
Banca agricolă	500	150 v.	216.--
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. v.	453.--
Națională de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	492.--
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	360.--
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	190.--
Soc. Rom. de Hărtie ult.	100	" "	—
"Patria" Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	" "	—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—
" " " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	100	" "	—
"Bistrița" soc. p. f. hărtii 30	100	" "	—
Societ. p. const. de Tramways	20	franc aur	—

SCOMPTUR I:

Banca naț. a Rom.	5 1/2	Paris	2 1/2
Avansuri pe efecte	6 1/2	Petersburg	4 1/2
Casa de Depuneri	5 1/2	Berlin	5 1/2
London	4 1/2	Belgia	3 1/2
Viena	4.--	Elveția	4 1/2

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Stofe veritabile din Brünn,
pentru
Sesonul de Primăvară și Vară.
Un Coupon de 3.10 metri lungime, complet pentru o garnitură de haine hărbătose (roc, pantaloni și giletică) costă numai

fl. 4.80 stofă bună
fl. 6 -- " mai bună
fl. 7.75 -- " fină
fl. 9 -- " mai fină
fl. 10.50 -- " foarte fină

Un coupon pentru haine de salon fl. 10.—
Stofe de pardiseuri, loden pentru turisti, Kammgarn fin și alte postavuri, trimite cu prețurile fabricii deopul renumitei fabrici de postav

Siegel—Imhof în Brünn.
— Mostre gratis și franco. —
— Garantăză liferăția tocmai ca mostra. —

A comanda Stofe direct dela sus numită firmă este foarte avantajios în toate privințele; asortiment mare, prețuri fixe și ieftine, executare promptă și a comandelor mici etc. etc.
1184, 8 45

Orî și ce piele a feței devine și remâne frumoșă prin întrebuințarea de

Specialități Ideal-Toilette
a lui **Karl Roth,**

PUDRA de erin, suliman roșu fluid, crême de aur, Sapunuri de Glycerin, masline și benzoae, cele mai fine parfumarî etc.

Renumitele **massage aparate** a le lui **Roth,** pentru înfrumșetarea feței fl. 6.50. — **Massage aparate,** pentru îngrijirea sănătăți și apărarea contra șoldinei, reumatism, corpulență și massage taliei damelor fl. 4.—

Prospecte și broșuri „Ingrijirea pielii“ (die Hautpflege) gratis și franco dela

KARL ROTH Wien, Kärntnerstrasse 14.
DEPOU în Brașov la **KASZONYI LAJOS** friser de hărbăți și dame.

Cursul la bursa din Viena.

Table with exchange rates for various commodities like gold, silver, and currencies from London, Paris, and Italy.

Table with exchange rates for London, Paris, and Italian notes.

ANUNCIURI (inserțiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. In cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans.“

Cursul pietei Brașov.

Table with market rates for Banconote rom. and Argint român.

AVIS!

Prenumerațiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și renoi ori și când dela 1-ma și 15 a fă-cărei luni.

Domnii abonați se binevoiască a arăta în deosebii, când voiesc ca espedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonază din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Table with exchange rates for Napoleon-d'ori, Galbeni, Ruble rusesci, and other currencies.

Large advertisement for 'O CASIUNE!' featuring 'Deschidere de Magazin' by Robert Weber, advertising reduced prices and quality goods.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Large table of train schedules for various routes including Budapest-Predeal, Ghiriș-Turda, Copsa-mică-Sibiu-Avrig-Făgăraș, Simeria (Piski)-Hunedóra, Brasov-Zernezsti, Mures-Ludos-Bistrita, Arad-Timisora, Sibiu-Cisnadie, and Sighisoara-Odorheiu-suceesc.

Notă: Orele însembrate în stânga stațiilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însembrate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnează orele de noapte.